KARTA PRZEDMIOTU: śpiew solowy

<table>
<tr><td>Poziom studiów</td><td>Studia stopnia</td><td>Kod przedmiotu</td></tr>
<tr><td>Kierunek/ specjalność</td><td>Kierunek: wokalistyka
Specjalność: wokalno-aktorska</td><td></td></tr>
<tr><td>Osoba prowadząca przedmiot</td><td colspan="2">dr hab. Paweł Sobierajski prof. AM</td></tr>
<tr><td>Przypisane efekty uczenia się</td><td colspan="2"><table>
<tr><td>Student, który zrealizował przedmiot w zakresie</td><td>Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się</td></tr>
<tr><td>WIEDZY, zna i rozumie:</td><td>W1_W01, W1_W02, W1_W04, W1_W05, W1_W06, W1_W07, W1_W08, W1_W09, W1_W10, W1_W11, W1_W12</td></tr>
<tr><td>UMIEJĘTNOŚCI, potrafi:</td><td>W1_U01, W1_U02, W1_U03, W1_U04, W1_U05, W1_07, W1_U09, W1_U10, W1_U11</td></tr>
<tr><td>KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH, jest gotów:</td><td>W1_K01, W1_ 02, W1_K03, W1_K04, W1_K05, W1_K06</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Treści programowe</td><td colspan="2">1. Założenia:
zajęcia w formie ćwiczeń indywidualnych (2 godziny tygodniowo, przez 6 semestrów); podstawowy przedmiot w procesie kształcenia wokalisty; ćwiczenia wokalne prowadzone są na podbudowie wiedzy teoretycznej o głosie, jego prawidłowym funkcjonowaniu i higienie; założenia niniejsze są aktualne zarówno dla studentów, którzy ukończyli śpiew solowy w zakresie szkoły muzycznej II. stopnia, jak i dla studentów przyjętych bez przygotowania muzycznego; ten fakt decyduje o przesunięciu akcentów dydaktycznych na zagadnienia, które wymagają uzupełnienia ewentualnych braków w celu optymalizacji procesu kształcenia; w obrębie konkretnych zagadnień (oddychanie, fonacja, artykulacja, rezonans, interpretacja, realizacja estradowa i sceniczna) program ułożono, poczynając od kwestii najprostszych po najbardziej złożone.

2. Cele:
- poznanie przez studenta i rozwój wokalnych walorów wokalisty: oddechowych, fonacyjnych, artykulacyjnych, rezonacyjnych, interpretacyjnych i wykonawczych;
- odkrycie i stopniowe eliminowanie ewentualnych braków lub negatywnych nawyków emisyjnych;
- opanowanie umiejętności prawidłowej oceny walorów i kontroli własnego oraz cudzego głosu;
- wyrobienie słuchowej wrażliwości na barwę głosu; utrwalenie pozytywnych wrażeń czuciowych, związanych z prawidłowym wydobyciem dźwięku; rozwój słuchu barwowego /tembrowego i funkcjonalnego/ wysokościowego, dynamicznego;
- nabycie umiejętności przyjmowania odpowiedniej postawy ciała oraz optymalnego impostowania dźwięku podczas działań wokalnych.

3. Metody:
- opis wybranych zagadnień, pogadanki na temat istotnych problemów, pokazy techniki wokalnej oraz interpretacji z możliwością kontroli głosu przez pedagoga i przez samego studenta;
- korzystanie z całej gamy ćwiczeń wokalnych, tzw. wprawek: wstępnych, rozwijających, korygujących; impostacyjnych, poszerzających skalę głosu i wirtuozowskich; wznoszących się oraz opadających; wokalizacyjnych, solmizacyjnych i tekstowych;
- praca z udziałem akompaniatora na konkretnym materiale muzycznym: aria starowłoskie, pieśni i arie kompozytorów epoki baroku, klasycyzmu, romantyzmu, doby współczesnej - w zależności od stopnia zaawansowania oraz rodzaju głosu, preferencji i możliwości wykonawczych studenta, zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi Wydziału Wokalno-Aktorskiego AM w Katowicach;
4. korzystanie z biblioteki nutowej oraz fonograficznej Akademii Muzycznej; odkrycie ogólnodostępnych internetowych zasobów nutowych oraz nagrań CD i DVD, stanowiących uzupełniającą paletę pomocy dydaktycznych;
5. bierny i aktywny udział w popisach studenckich, koncertach kameralnych oraz oratoryjno-kantatowych, spektaklach dramatycznych, operowych, operetkowych, musicalowych, kursach mistrzowskich oraz uczelnianych, ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach wokalnych.

4. Treści ogólne:
- zapoczątkowanie przez studenta świadomej pracy głosotwórczej z uwzględnieniem wszystkich rodzajów kontroli głosu (słuchowej, czuciowej, dotykowej, wzrokowej);
- wyrabianie wrażliwości na barwę głosu wraz z wykrywaniem współzależności między barwą a sposobem funkcjonowania aparatu głosowego;
- utrwalanie nawyków prawidłowego wydobycia i formowania głosu;
- przyswajanie umiejętności rozwiązywania problemów emisyjnych w śpiewie solowym;
- rozwój potrzeby wyrażania siebie poprzez sztukę wokalną i umiejętnej interpretacji dzieła.

5. Treści szczegółowe:
- oddychanie: właściwa postawa fonacyjna; typy oddychania; prawidłowy oddech; podparcie oddechowe; uświadomienie współzależności między oddechem i wytwarzanym dźwiękiem, utrwalenie sposobu wydobycia dźwięku „na oddechu”; błędy oddychania dotyczące wdechu, toru oddechowego i podparcia; ćwiczenia oddechowe z fonacją i bez fonacji; przepona i jej rola w oddychaniu; oddech spoczynkowy i śpiewaczy; różnica między napięciem</td></tr>
</table>

	i usztywnieniem, rozluźnieniem i zwiotczeniem mięśni oddechowych; zwiększanie efektywności oddechu i długości śpiewanych fraz; stopniowe nabywanie i pogłębianie umiejętności frazowania; - fonacja: miękki, twardy i chuchany sposób atakowania dźwięku; technika belcanto; prawidłowe intonowanie dźwięku w przeciwieństwie do nieprawidłowego intonowania (detonowanie, hypertonowanie, podjazdy, zawodzenie); właściwy układ języka, żuchwy i podniebienia miękkiego; wysoka pozycja dźwięku, luźna żuchwa, uniesione podniebienie miękkie, otwarte gardło, opuszczona krtań i oddech przeponowo-żebrowy jako podstawa krycia dźwięku; pojęcie i rodzaje rejestrów; dźwięki przejściowe; wyrównanie rejestrów i krycie dźwięku; problem wykonywania górnych dźwięków; - rozróżnianie słuchu barwowego oraz funkcjonalnego; - dynamika ppp - fff / z wszelkimi rodzajami pośrednimi; - technika messa di voce, mezza voce, sotto voce; tyrl, filowanie dźwięku; - artykulacja legato, non legato, staccato; - prawidłowa artykulacja samogłosek jasnych (i, y, e), ciemnych (o, u) i naturalnej (a); prawidłowa artykulacja samogłosek nosowych w śpiewie (ą, ę); bliska i głęboka pozycja dźwięku, pozycjonowanie dźwięku "na czubek nosa" (spółgłoski m, n) i korygowanie błędu nosowania; próby zbliżania głosu z użyciem spółgłosek wargowych (p, b, f, w, m) i przednio-językowych (c, z, s, d, t, l, n); doskonalenie artykulacji przez ćwiczenie narządów artykulacyjnych: języka (r), warg (p, b, f, w); - rezonans: odczuwanie i świadomość rezonansu głowowego; wokalne pola czuciowe według Raoul'a Husson'a; wysoka i niska pozycja dźwięku; próby ujednolicenia pozycji i barwy samogłosek w oparciu o rezonans głowowy (wyrównanie głosu); rodzaje rezonatorów; nasada i maska; zależność między dynamiką a rezonansem; - poszerzenie skali w górnym i dolnym jej odcinku; - zagadnienie higieny głosu w kontekście działań dydaktyczno-pedagogicznych, artystycznych oraz codziennej eksploatacji mowy; - istotne wiadomości z dziedziny prezentacji oraz autoprezentacji estradowej i scenicznej: odpowiedni dobór repertuaru, przygotowanie dalsze i bliższe do występu, dozowanie emocji; optymalny układ programu koncertu, savoir-vivre na estradzie, opanowanie szkodliwej tremy oraz umiejętne redukowanie niepotrzebnych napięć psychofizycznych w kontekście prezentacji dzieła; - analizowanie utworu od strony jego kompozytora, epoki, stylu, tekstu muzycznego oraz literackiego, wzajemnej korelacji słowa i dźwięku, odpowiedniej pozycji ciała, układu gestów, mimiki, spojrzenia w procesie interpretacji oraz wykonania.
Wykaz literatury przedmiotu	1. B. Tarasiewicz. Mówię i śpiewam świadomie. Kraków 2003 (fragmenty) 2. H. Zielińska. Kształcenie głosu. Lublin 2002 3. A. Szkiełkowska, E. Kazanecka. Emisja głosu - wskazówki metodyczne. Warszawa 2011 4. R. Aleksandrowicz. Mały atlas anatomiczny. Warszawa 2008 5. M. Oczkoś. Sztuka poprawnej wymowy. Warszawa 2007 6. B. Wieczorkiewicz. Sztuka mówienia. Poradnik. Warszawa 1998 7. M. Zalesska-Kręcicka. Głos i jego zaburzenia. Wrocław 2004 8. Wokalistyka i pedagogika wokalna. Red. E. Sąsiadek. Wrocław /wybrane artykuły/ 9. Wokalistyka w Polsce i na świecie. Red. E. Sąsiadek. Wrocław /wybrane artykuły/
Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się	**Sposoby weryfikacji**

Zaliczenie bez oceny	**Zaliczenie z oceną**	**Egzamin**
semestr -	semestr 1, 3, 5	semestr 2, 4, 6

Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się
% zrealizowanych treści programowych

F	do 39 %
E	od 40% do 51 %
D	od 52% do 63%
C	od 64% do 75%
C+	od 76% do 83%
B	od 84% do 95%
A	od 96%

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu *(w tym uzyskanie zaliczenia w sesji poprawkowej)*	Rok 1, I stopień Semestr zimowy oraz semestr letni: - 3 utwory zróżnicowane stylistycznie i językowo (zalecany utwór kompozytora polskiego) Rok 2, I stopień Semestr zimowy oraz semestr letni: - 4 utwory zróżnicowane stylistycznie i językowo (zalecany utwór kompozytora polskiego) Rok 3, I stopień Semestr zimowy: - 4 utwory zróżnicowane stylistycznie i językowo (zalecany utwór kompozytora polskiego) Semestr letni: - 30 minutowy recital dyplomowy zawierający: 1. utwór barokowy 2. arię klasyczną 3. arię romantyczną 4. utwór współczesny 5. utwór kompozytora polskiego Ponadto:

	- regularne uczestnictwo w zajęciach śpiewu solowego - wypełnienie minimum programowego ustalonego przez pedagoga - zaprezentowanie przygotowanego do egzaminu repertuaru wokalnego uwzględniające prezentację artystyczną, pamięciowe opanowanie tekstu muzycznego i literackiego oraz wypracowane podczas trwania semestru postępy w emisji głosu. Minimum raz w semestrze uczestniczyć w koncercie w ramach realizacji praktyki estradowej. W sesji poprawkowej – warunki j.w.
Podpis	